De Olde Kaste
Oudheidkundige Vereniging Hengelo Gelderland

Nieuwsbrief nummer 6
september 2021

We starten het programma weer op!

We houden ons aan de 1,5 meter en blijven op de toegewezen plek zitten. U hoeft zich niet aan te melden.

Donderdag 16 september 2021 Ons Huis 20.00 uur

Twentse en Achterhoekse klokken *door Eric Veldboer*

In elk huis stond of hing vroeger wel een klok. Er zijn nog veel historische klokken die gemaakt zijn in de periode 1600 tot 1800; indrukwekkende staaltjes techniek!

In Oost Nederland was men in staat het vak van klokkenmaker op een zeer hoogwaardige manier uit te voeren. Er is veel over geschreven, bijvoorbeeld over de Anthony ter Swaek.

U krijgt in deze bijeenkomst een samenhangend beeld van de ambachtelijke klokkenmakerij in de Achterhoek en Twente.

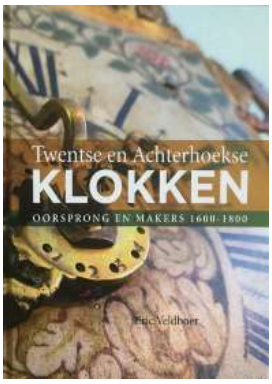

Donderdag 21 oktober 2021 Ons Huis 20.00 uur

Een kist vol oorlogsverhalen *door Jean Kreunen*

Jean houdt zich bezig met het verzamelen van bijzondere oorlogsspullen en het uitzoeken van de verhalen erachter. Als jongen van 12 vond hij thuis op de schuurzolder een kist met daarin twee helmen. Zijn opa kon hem de verhalen bij die helmen vertellen.

Daardoor raakte Jean gefascineerd! Tot op de dag van vandaag houd hij zich bezig met het verzamelen van oorlogsspullen en het uitzoeken van de verhalen achter deze spullen.

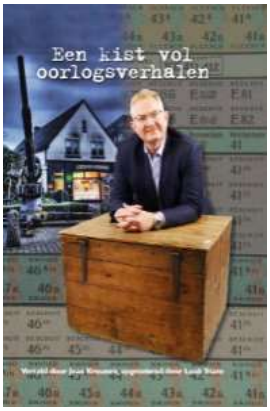

Joodse begraafplaats aan de Kloosterweg in Hengelo Gld.

Joodse begraafplaats

In 2020 is er door de Olde Kaste aandacht besteed aan de vooroorlogse Joodse gemeenschap in Hengelo Gld. De ouderen onder ons konden zich nog herinneren dat er aan de Kloosterweg een Joodse begraafplaats is geweest; maar waar was de plek precies?

We hebben mede daardoor het voornemen een herinneringsbord te plaatsen bij de voormalige ingang, gelegen tegenover het pompstation van Vitens.

hiernaast het concept herinneringsbord

Ter herinnering aan de Joodse begraafplaats
van Hengelo 1789 - 1965

Op de eerste september van het jaar 1789 wezen de Mark - en Kerkmeesters en de geërfden aan de Joodse gemeente een stukje grond toe om haar doden te begraven.

Een hoekjen grond in de Heyde tusschen de Haytenkmaat en Varselschen Enk op de scheydinge van de Dunsborger mark opgemeten zijnde 36 roeden

Ruim anderhalve eeuw lang zouden op deze afgelegen plek de Hengelose Joden hun gestorvenen begraven.

De aanleg van een waterwingebied vereist in 1965 de ontruiming van de Joodse begraafplaats. De graven worden onder rabbinaal toezicht ontruimd en verplaatst naar de Joodse begraafplaats te Zutphen. Zestien kleine paaltjes en zeventien grafstenen.

Schets van Agnes van de Brandeler ±1960
Gezien vanuit de Kloosterweg, op de achtergrond een metaheerhuis (Hebreeuws Bet Tohorah) bedoeld voor het ritueel reinigen van overledenen.

De Olde Kaste
Oudheidkundige Vereniging Hengelo Gelderland

www.deoldekaste.nl

Aornt Peppelenkamp nu ook in 3D

Christine te Stroet belde: hebben jullie interesse in een gietmal van Aornt Peppelenkamp? Zij had die mal goed bewaard vanuit de bibliotheek in Hengelo waar ze in het verleden “misschien wel honderd beelden” in gips heeft gegoten.

Het beeldje heeft als prototype gediend voor het beeld van Aornt Peppelenkamp dat nu voor de ingang bij het Brewinc in Doetinchem staat.

Dit beeld is in 2002 in opdracht van het toenmalige Staring Instituut gemaakt, ter ere van de 100ste geboortedag van Frans Roes (Herman van Velzen). Het bronzen beeld is gemaakt door Armand Batavier.

Lucy Brugman heeft het gieten weer opgepakt en een aantal beelden van gips (25 cm hoog) gegoten en behandeld met epoxyhars, waardoor ze weer-bestendig zijn.

Jo van Aken stelt koffer met plakboeken beschikbaar!

Een plakboek maken doen velen. Maar om dit vanaf 1965 tot vandaag de dag vol te houden mag gerust indrukwekkend worden genoemd.

Jo van Aken vulde tot op heden 18 boeken met verhalen en berichten uit kranten en reclameblaadjes voornamelijk uit Hengelo en Keijenborg.

Tijdens het bladeren ga je terug in de tijd met vele *Oh Ja …….* momenten.

Instelling van een erepenning voor sport en culturele sector

Rond november 1990 wordt in een vergadering van B&W van de gemeente Hengelo Gld een offerte besproken van ‘s Rijks Munt. Het gaat dan om 10 zilveren erepenningen en 25 bronzen erepenningen die in de toekomst uitgereikt kunnen worden aan sportlieden en inwoners uit de culturele sector die een bijzondere prestatie hebben verricht. Er worden in twee termijnen in totaal 45 erepenningen aangeschaft waarvan er 29 met oorkonde zijn uitgereikt. Althans die hebben we terug kunnen vinden bij het ECAL te Doetinchem. Toen de gemeente Hengelo Gld. opging in de gemeente Bronkhorst, waren nog 14 erepenningen op voorraad. Deze zijn onlangs via een bruikleenovereenkomst overgedragen aan onze vereniging.

De zilveren en bronzen erepenning

De oude klepel van de grote klok

Burgemeester van Beeck Calkoen (1986-2004) was een liefhebber van torenuurwerken. Hij zorgde ervoor dat het torenuurwerk uit de Remigiuskerk in het gemeentehuis kwam te staan. Inmiddels is dit gemeentehuis afgebroken en is het torenuurwerk weer 'thuis'. Hij staat nu een wenteltrap lager in de hal van deze kerk.

Torenuurwerk uit 1904

In die tijd (1995) was op straat duidelijk te horen dat er iets niet goed was met de grote klok. Het geluid was niet helder. Bij controle bleek dat het deel onder de bol van de klepel aan het inscheuren was en vervangen moest worden.

De burgemeester vroeg de gemeentelijke dienst de oude klepel van een paar scoren te voorzien zodat hij opgesteld kon worden in het gemeentehuis. Hij kreeg regelmatig een vraag over dat vreemde voorwerp in de gang! Een mooie openingsvraag voor een goed gesprek!

Net als het torenuurwerk is de klepel bij het betrekken van het nieuwe gemeentehuis overgedragen aan de Oudheidkundige Vereniging De Olde Kaste.

Smederij Besselink uit de Keijenborg heeft de twee onderdelen weer aan elkaar gelast.

Burgemeester van Beeck Calkoen met de klepel

Terug naar huis

In 2021 heeft De Olde Kaste, de Oudheidkundige Vereniging Hengelo Gld., in samenwerking met de Vrienden van de Remigiuskerk de klepel weer naar huis gebracht nadat de klepel een aantal jaren in haar opslag was bewaard. Hij staat nu op de zolder van de Remigiuskerk. Karel Cornegoor geeft de klepel daar nog een mooi laagje verf.

Toon Roelofsen onze webmaster, is aan het neuzen geweest in vroegere edities van ons verenigingsblad de Olde Kaste. Hij verzamelde ruim 100 mooie verhalen in onze website: https://deoldekaste.nl/archief-de-olde-kaste/
Van harte aanbevolen om daar eens rond te neuzen!

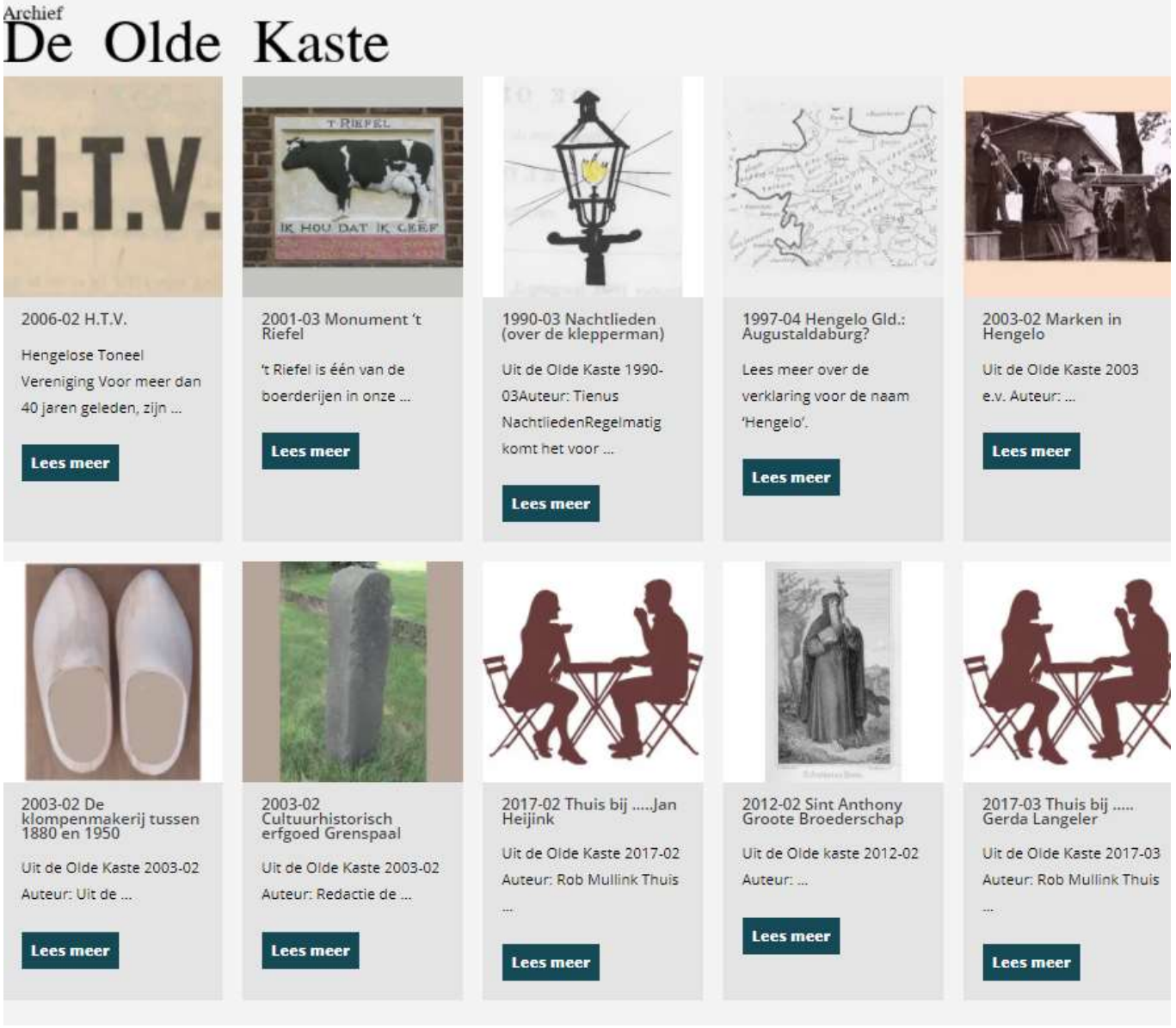

Geeft de Olde Kaste, de Oudheidkundige Vereniging Hengelo Gld, u een goed gevoel? Zeg het voort!
Laat ook anderen deze nieuwsbrief lezen en vraag eventueel of ze lid willen worden.
Dit kan al vanaf €25,- per jaar. Zie het aanmeldformulier: https://deoldekaste.nl/contact/

Weet u wat deze ketting voorstelt?

Helaas hebben we geen ruimte meer in deze nieuwsbrief om dit toe te lichten en wat er van geworden is. Wordt vervolgd!

Met vriendelijke groet, Joop Brugman Secretaris	e-mail: secretaris@deoldekaste.nl website: www.deoldekaste.nl	Afmelden voor nieuwsbrieven? Dit kan via info@deoldekaste.nl